

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Prawo WOJEWODY do wody

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Ani urząd wojewody, ani sam wyraz WOJEWODA nie mają z wodą nic wspólnego, a podobieństwo brzmieniowe wynika wyłącznie z rozwoju słów. Rzeczownik WOJEWODA jest złożeniem, zawierającym dwa człony. Pierwszy: woj(e)- to dawny, jeszcze prasłowiański *vojь – obecny w takich słowach, jak woj, wojownik, wojsko. Drugi człon: -wod(a) pochodzi od czasownika *vesti ‘wieść, prowadzić, przewodzić’. Od tego samego czasownika pochodzi rzeczownik WÓDZ, w prasłowiańszczyźnie mający postać *vodь. WOJEWODA to zatem pierwotnie ‘ten, kto wiezie wojowników; ten, kto przewodzi wojsku’.

Obecnie WOJEWODA to „jedyne” najwyższy rangą urzędnik państwowy – przedstawiciel rządu – w województwie, ale w dawnej Polsce (od XIII w.) WOJEWODA faktycznie sprawował dowództwo nad wojskiem w zastępstwie panującego i był najwyższym – zaraz po władcy – urzędnikiem królewskim lub książęcym, a także urzędnikiem ziemskim i senatorem. Warto to sobie uzmystowić, przywołując dawne sarmackie powiedzenie: Szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie.